

Kielce, dn. 7.04.2025 r.

SM/003/04/2025

Pan
Józef Bryk
Wojewoda Świętokrzyski
Al. IX Wieków Kielc 3
25-516 Kielce

W odniesieniu do Uchwały nr XVII/98/2025 Rady Miejskiej w Ćmielowie z dnia 18 marca 2025 r. uchylającej uchwałę w sprawie utworzenia Rudzkiego Parku Kulturowego na terenach północnych gminy Ćmielów, Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze MOST przesyła zestawienie informacji dotyczących RPK. Stowarzyszenie opracowało swoje stanowisko na podstawie uczestnictwa jako strona w licznych postępowaniach toczących się na terenie obecnego Rudzkiego Parku Kulturowego w latach 2021-2025.

1. Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze MOST w latach 2021-2025 było stroną m.in. w następujących postępowaniach:
 - 1) Postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia polegającego na: wydobywaniu kopaliny ze złoża wapieni jurajskich "Ruda Kościelna", jej przerabianiu, zwałowaniu mas ziemno-skalnych oraz magazynowaniu kruszyw, wraz z zakładami przeróbczymi w m. Ruda Kościelna i Stoki Stare gm. Ćmielów (obwieszczenie Burmistrza Ćmielowa znak: Oś.6220.2021 z dnia 14.06.2021 r.).
 - 2) Postępowanie w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn. Budowa Zespołu Elektrowni Fotowoltaicznych „EF Stoki” wraz z infrastrukturą towarzyszącą, o łącznej mocy do 104 MW.
 - 3) Postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia polegającego na: wydobywaniu kopaliny ze złoża kruszywa naturalnego (wapieni) Ruda Kościelna w granicach działek ewid. nr 532/1, 532/2, 581, 582, 596/1, 596/2, 596/5, 597/1, 597/2, 608/1, 608/2, 615/1, 615/2, 761/1, 761/2, 762/1, 762/3, 762/4, 763/1, 763/2, 764/1, 764/2, 764/3, 765/2 (znak sprawy: Oś.6220.5.2022).
 - 4) Postępowanie w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięcia pn. „Budowa farmy fotowoltaicznej zlokalizowanej na dz. nr 661, 662, 663, 664, 665 w obrębie Stoki Duże, gmina Ćmielów” (znak sprawy: Oś.6220.4.2021).
 - 5) W dniu 12.03.2025 r. nasze Stowarzyszenie przedstawiło stanowisko ws. opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości wchodzących w skład Rudzkiego Parku Kulturowego. Wykazaliśmy w nim liczne, poparte wieloletnimi badaniami i inwentaryzacjami, unikalne wartości przyrodnicze i kulturowe tego obszaru.
2. W oświadczeniu 12 Radnych Rady Miejskiej w Ćmielowie dotyczącym uchylenia uchwały nr LXXVI/508/2023 w sprawie utworzenia Rudzkiego Parku Kulturowego na terenach północnych Gminy Ćmielów, przedstawionym w dniu 18.03.2025 r., powołano się na art. 95 ust. 2 Ustawy

Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze M.O.S.T.

Adres korespondencyjny:
ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
SKRYTKA POCZTOWA nr 819
25-430 Kielce

tel. 883 908 750
www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Siedziba biura:
ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP: 959 187 59 52

Prawo geologiczne i górnicze, zgodnie z którym: „Określając ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów ogólnych gmin oraz planów zagospodarowania przestrzennego województw, uwzględnia się występowanie złóż oraz struktur, o których mowa w ust. 1, oraz potrzebę zapewnienia możliwości ich wydobywania lub wykorzystania”. Ust. 1 tego artykułu wymienia natomiast, że „Udokumentowane: 1) złoża kopalin, 2) **wody podziemne** [...] - podlegają ochronie w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego [...]

3. Na obszarze należącym do Rudzkiego Parku Kulturowego w miejscowościach Ruda Kościelna i Stoki Stare, istnieją złoża wapienia. W ostatnich latach kilkakrotnie dochodziło do prób budowy kopalni tego surowca. Należy pamiętać, że złóże było udokumentowane w latach 60. XX w., w innych warunkach ładu gospodarczego oraz gdy nie istniały w tym rejonie usankcjonowane prawnie obiekty ochrony przyrodniczej (Natura 200, rezerваты, Obszar Chronionego Krajobrazu), obiekty podlegające ochronie kulturowej i dziedzictwa (obiekty wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO) oraz nie były ustanowione obiekty podlegające ochronie z tytułu ustawy Prawo wodne (**śródlądowe zbiorniki wodne – GZWP nr 420 oraz ujęcie wód podziemnych Kąty Dankowskie**). Sam fakt udokumentowania złoża wapienia nie przesądza o obowiązku podjęcia eksploatacji.
4. W 2021 r., w ramach uwag do raportu oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na wydobywaniu kopalin ze złoża wapieni jurajskich "Ruda Kościelna", jej przerabianiu, zwałowaniu mas ziemno-skalnych oraz magazynowaniu kruszyw, wraz z zakładami przeróbczymi w m. Ruda Kościelna i Stoki Stare gm. Ćmielów, nasze Stowarzyszenie przekazało do Gminy Ćmielów szereg uwag do raportu oceny oddziaływania na środowisko. Uwagi te opracowano na podstawie badań do „Opinii hydrogeologicznej w zakresie możliwości oddziaływania projektowanej kopalni odkrywkowej wapienia ze złoża RUDA KOŚCIELNA na obiekty związane z Prehistorycznym Rejonem Wydobywania Krzemienia Piasistego KRZEMIONKI oraz obszarem Natura 2000 Krzemionki Opatowskie”. Ekspertyza stanowi również załącznik do niniejszego pisma, poniżej przedstawiamy najważniejsze wnioski, przekazane wówczas do Gminy Ćmielów:
 - 1) Złóże jest wysoce konfliktowe ze względu na ochronę wód podziemnych. Znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 420 Zbiornik Wierzbica-Ostrowiec, wyznaczonym w obrębie piętra wodonośnego w utworach jury środkowej i górnej, o charakterze krasowo-szczelinowym.
 - 2) Objęty ochroną poziom wodonośny występuje w systemach szczelinowych w obrębie spękanych wapieni, gdzie potencjalne zanieczyszczenia mają możliwość szybkiej migracji bezpośrednio do wód podziemnych, gdyż brak jest naturalnej warstwy izolującej w stropie.
 - 3) Wydobywanie wapieni stwarza zagrożenie dla strefy ochronnej utworzonej dla ujęcia wód podziemnych Kąty Dankowskie. Należy podkreślić, że przedsięwzięcie tego rodzaju ma charakter wielkoprzemysłowy, o powierzchni samego wyrobiska ok. 56 ha, terenu górniczego ponad 100 ha i wysokiej intensywności eksploatacji w ruchu ciągłym 24/7 – dane z raportu OOŚ.
 - 4) Na obszarze ochronnym ujęcia wód podziemnych Kąty Dankowskie jest zakaz: lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu i hodowli zwierząt. Zakład

Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze M.O.S.T.

Adres korespondencyjny:
ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
SKRYTKA POCZTOWA nr 819
25-430 Kielce

tel. 883 908 750
www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Siedziba biura:
ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP: 959 187 59 52

przeróbki wapienia, jest niewątpliwie zakładem przemysłowym, a eksploatacja kopaliny również jest działalnością przemysłową.

- 5) W wykazie zakazów obowiązujących w tej strefie ochrony ujęcia wód podziemnych Kąty Denkowskie znajduje się zakaz: „urządzania parkingów samochodowych, z wyjątkiem parkingów samochodowych wyposażonych w kanalizację deszczową oraz urządzenia czyszczące wody opadowe i zlokalizowanych na utwardzonych powierzchniach, uniemożliwiających przesączanie nie oczyszczonych wód powierzchniowych do poziomów wodonośnych”. Przedsięwzięcie obejmuje miejsca parkowania pojazdów samochodowych, maszyn górniczych i wozideł i miejsca prowadzenia prac rementowo-konserwacyjnych tego sprzętu, co wymaga stosowania substancji ropopochodnych.
5. Na sesji Rady Miejskiej w Ćmielowie w dniu 18.03.2025 r. zostały przedstawione opinie prawne przygotowane na zlecenie Burmistrz Ćmielowa, Pani Joanny Suski, mające na celu ustalenie zasadności powołania Rudzkiego Parku Kulturowego w odniesieniu do możliwości eksploatacji złoża wapienia. **Opinie te nie uwzględniają ww. informacji, które są w posiadaniu Gminy Ćmielów od 2021 r.**, w związku z czym nie zawierają wszystkich przesłanek, które powinny przesądzać o możliwości wykorzystania złoża i przemawiać za ewentualną likwidacją Rudzkiego Parku Kulturowego.
6. W swoim oświadczeniu Radni wskazują na brak potwierdzenia dla zagrożenia statusu obiektu UNESCO Krzemionkowski Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego, które wynikałoby z pracy istniejącej kopalni w Śródborzu. Nie wzięto jednak pod uwagę, jakie konsekwencje niosłoby funkcjonowanie dwóch kopalni skumulowanych w bezpośrednim sąsiedztwie „Krzemionek”. W przywołanej opinii hydrogeologicznej wykazano, jakie konsekwencje dla obektu o znaczeniu ogólnoswiatowym może mieć powstanie kopalni wapienia:

Głównymi negatywnymi czynnikami, mogącymi rzutować na Muzeum Archeologiczne i Rezerwat Krzemionki, jest **ryzyko destabilizacji obecnych warunków geologicznych (geologicznoinżynierskich, hydrogeologicznych), poprzez wibracje generowane w trakcie eksploatacji i transportu oraz zwałowania nadkładu**. W przypadku stosowania środków strzałowych, będą to również oddziaływania sejsmiczne. Objęte ochroną wyrobiska podziemne oraz część podziemna Muzeum, są szczególnie wrażliwe na tego typu oddziaływania, mogące prowadzić do uszkodzeń i zawałów, a nawet do ponownego uaktywnienia się zjawisk krasowych niszcząc cenny obiekt.

Zarówno Burmistrz Ćmielowa, jak i radni mają wiedzę o posiadanych przez nasze Stowarzyszenie wynikach prowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych i zleconej opinii hydrogeologicznej. Wielokrotnie opieraliśmy się na nich w pismach kierowanych do Urzędu Miasta i Gminy Ćmielów. Są to efekty pracy interdyscyplinarnego grona ekspertów z dziedzin takich jak: hydrogeologia, botanika, chiropterologia, entomologia, ochrona środowiska i inne. Są to badania prowadzone od 2021 r. W przedstawionych przez panią Burmistrz opiniach prawnych oraz w stanowisku 12 Radnych powołano się jedynie na dokumentację z lat 60. XX w. Trudno w takich źródłach doszukiwać się aktualności i przełożenia na aktualne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe.

Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze M.O.S.T.

Adres korespondencyjny:
ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
SKRYTKA POCZTOWA nr 819
25-430 Kielce

tel. 883 908 750
www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Siedziba biura:
ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP: 959 187 59 52

7. Radni wskazali również na brak wsparcia ze strony władz centralnych i wojewódzkich. Warto podkreślić, że ochrona dóbr tej rangi musi w pierwszej kolejności i bezwzględnie wynikać z lokalnego zaangażowania zarówno władz, jak i mieszkańców. Mieszkańcy północnej części Gminy Ćmielów wielokrotnie zademonstrowali, w jakim kierunku chcą rozwijać swoją małą ojczyznę. Obecne działania władz gminy są wyraźnie sprzeczne z tym kierunkiem.
8. Istnieją przesłanki, które wskazują, że uchylenie uchwały o utworzeniu Rudzkiego Parku Kulturowego nie ma podstaw prawnych:
 - 1) Nie wszyscy radni otrzymali odpowiednio wcześniej projekt uchwały. W związku z tym nie mieli oni możliwości odpowiedniego przeanalizowania jej zapisów.
 - 2) Uchwałę uchylono bez jakichkolwiek konsultacji społecznych, uzgodnień, opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków itp.
9. Najwięcej wątpliwości budzi uzasadnienie do uchwały z 18 marca 2025 r. W zasadzie nie wyjaśnia ono niczego oprócz tego, że Rada Miejska w Ćmielowie teoretycznie miała prawo uchylić Uchwałę o RPK. W uzasadnieniu **nie podano ani jednej przesłanki merytorycznej**, która wskazywałaby na konieczność likwidacji Rudzkiego Parku Kulturowego. Zarówno sposób przeprowadzenia procedury, brak jawności podejmowanych działań, jak i brak przyjętego wraz z Uchwałą uzasadnienia wskazują, że uchylenie Uchwały o powołaniu Rudzkiego Parku Kulturowego zostało przeprowadzone w sposób niezgodny z prawem.
10. Warto również podkreślić, że eksploatacja złoże wiąże się z ogromnymi oddziaływaniami zarówno na środowisko przyrodnicze, jak i dziedzictwo kulturowe oraz mieszkańców. Nasze Stowarzyszenie dwukrotnie wykazało, że otwarcie kopalni w podanej lokalizacji będzie się wiązało ze znacznym NEGATYWNYM oddziaływaniem na środowisko. Przekazaliśmy do Gminy Ćmielów merytoryczne uwagi, poparte zarówno wiedzą ekspercką, jak i przeprowadzonymi badaniami. Ponadto Burmistrz Ćmielowa w dwóch postępowaniach dotyczących wydobywania kopaliny, w których Stowarzyszenie MOST było stroną, wydała decyzję odmowną w sprawie ustalenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia. Wnioski inwestorów z ubiegłych lat były opiniowane negatywnie nie tylko przez nasze Stowarzyszenie, ale również przez instytucje takie jak RDOŚ czy Wody Polskie. W związku z powyższym nie wiadomo, co zmieniło się od tego czasu i co wpłynęło na nagłe uznanie przez panią Burmistrz i część Radnych zasadności realizacji tego typu zamierzenia.

W ostatnich latach wielokrotnie wykazano, że wydobywanie wapienia we wskazanej lokalizacji będzie się wiązało przede wszystkim z dużymi i nieodwracalnymi szkodami. Urząd Miasta i Gminy w Ćmielowie dysponuje obszernymi materiałami dowodowymi, które nie zostały wzięte pod uwagę zarówno przy sporządzaniu opinii prawnych, jak i podczas głosowania radnych na temat odwołania Rudzkiego Parku Kulturowego. Co istotne, na terenie województwa świętokrzyskiego istnieje wiele obszarów występowania wapienia, dogodnych do wydobywania i niestanowiących terenów spornych, a na pewno niezagrażających światowemu dziedzictwu.

Działania władz Ćmielowa są co najmniej niezrozumiałe i sprzeczne zarówno z interesem społeczności lokalnej, jak i przepisami prawa (art. 95 Ustawy Prawo górnicze i geologiczne). Obawy budzi również brak transparentności i pośpiech w podjęciu uchwały z 18 marca.

Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze M.O.S.T.

Adres korespondencyjny:
ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
SKRYTKA POCZTOWA nr 819
25-430 Kielce

tel. 883 908 750
www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Siedziba biura:
ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP: 959 187 59 52

Korespondencję w tej sprawie proszę kierować za pomocą środków komunikacji elektronicznej, na adres mailowy: biuro@mostedu.pl

Z poważaniem
Zarząd Stowarzyszenia MOST

Załączniki:

- 1) Opinia hydrogeologiczna w zakresie możliwości oddziaływania projektowanej kopalni odkrywkowej wapienia ze złoża RUDA KOŚCIELNA na obiekty związane z Prehistorycznym Rejonem Wydobycia Krzemienia Pasiastego KRZEMIONKI oraz obszarem Natura 2000 Krzemionki Opatowskie, wrzesień 2021

Do wiadomości:

- 1) Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- 2) Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- 3) Narodowy Instytut Dziedzictwa
- 4) Generalny Konserwator Zabytków
- 5) Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków
- 6) Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- 7) Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Kielcach
- 8) Marszałek Województwa Świętokrzyskiego
- 9) Starosta Ostrowiecki
- 10) Urząd Miasta i Gminy w Ćmielowie
- 11) Urząd Miejski w Ożarowie
- 12) Poseł na Sejm RP Rafał Kasprzyk

Stowarzyszenie Społeczno-Przyrodnicze M.O.S.T.

Adres korespondencyjny:

ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 77
SKRYTKA POCZTOWA nr 819
25-430 Kielce

tel. 883 908 750

www.mostedu.pl
biuro@mostedu.pl

Siedziba biura:

ul. Wojska Polskiego 52
25-389 Kielce
NIP: 959 187 59 52